

॥अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत॥



उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

एम. ए. भाग - १

मराठी अभ्यासक्रम

जून २०१७-१८ पासून

पेपर क्र. १

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

MAR-111 : मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६५०)

MAR-121 : मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६५० ते १८१८)

पेपर क्र. २

समीक्षा व संशोधन

MAR-112 : समीक्षा

MAR-122 : संशोधन

पेपर क्र. ३

साहित्यकृतीचा अभ्यास

MAR-113 : केशवसुतांची कविता (काव्य) - केशवसुत

कुलवधू (नाटक) - मो. ग. रांगणेकर

MAR-123 : ब - बळीचा (कादंबरी) - राजन गवस

इडा पीडा टळो (कथा) - आसाराम लोमटे

पेपर क्र. ४

पर्यायी अभ्यासक्रम (कोणताही एक)

MAR-114 A & MAR-124 A : स्त्रीवादी साहित्य

किंवा

MAR-114 B & 124 B : वैचारिक साहित्य

अभ्यासक्रमाबाबत महत्त्वपूर्ण सूचना

- १) शैक्षणिक वर्ष जून २०१७-१८ पासूनचा एम.ए. (प्रथम वर्ष) अभ्यासक्रम तीन वर्षांसाठी राहिल.
- २) सत्र पद्धतीचा हा अभ्यासक्रम आहे.
- ३) ६० गुणांची विद्यापीठीय लेखी परीक्षा राहिल. यामध्ये एक प्रश्न वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा असेल. बाकीचे प्रश्न दीर्घोत्तरी असतील.
- ४) ४० गुणांसाठी अंतर्गत परीक्षा महाविद्यालयात होईल. यामध्ये २० गुणांसाठी प्रत्येक सत्राला चाचणी परीक्षा, १० गुणांसाठी टिटोरियल व १० गुण हजेरी, विद्यार्थ्यांची वर्तणूक, अभ्यासक्रमातील गटचर्चा, त्याचबरोबर वर्गातील सेमिनार यासाठी हे गुण राहतील.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव
एम.ए. मराठी भाग - १
जून - २०१७-१८ पासून
मराठी वाङ्मयाचा इतिहास प्रारंभ ते १८१८

अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्टे

तासिका - १५

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाची ओळख करून घेणे.
२. भाषा आणि संस्कृतीच्या संदर्भात मध्ययुगीन वाङ्मयाचा अभ्यास करणे.
३. मध्ययुगीन गद्य-पद्य वाङ्मय निर्मितीच्या प्रेरणा जाणून घेणे.
४. मध्ययुगीन काळातील विविध राजवटींचा मराठी वाङ्मयावरील प्रभाव आणि परिणामांचा अभ्यास करणे.
५. मध्ययुगातील विविध वाङ्मय प्रवाहांचा अभ्यास करणे.
६. सामाजिक, सांस्कृतिक आणि राजकीय घटकांचा वाङ्मय निर्मितीच्या संदर्भातील प्रेरणांचा अभ्यास करणे.

MAR - 111 : सत्र पहिले

तासिका - ४५

कालखंड : प्रारंभ ते इ. स. १६५०

घटक : १ मराठी भाषा : उद्गम व विकास

- १.१. यादवकाळ : सामाजिक व सांस्कृतिक स्थित्यंतरे
- १.२. अपभ्रंश भाषा : महाराष्ट्रीय मराठी
- १.३. मराठी भाषेच्या उगम निश्चितीची प्रमाणके शिलालेख, ताम्रपट, ग्रंथिक पुरावे इ.
- १.४. मराठी भाषा व महाराष्ट्र संस्कृती : जडण घडण व वाटचाल

घटक : २ मध्ययुगीन पद्यलेखनाच्या प्रेरणा व स्वरूप

- २.१ मध्ययुगीन पद्य : स्वरूप व वैशिष्ट्ये
- २.२ वारकरी संप्रदाय : प्रेरणा व स्वरूप
- २.३ संत कवी व संत कवयित्रींची काव्यरचना (स्थूल परिचय)
- २.४ संत साहित्याचे वाङ्मयीन योगदान

घटक : ३ मध्ययुगीन गद्यलेखनाच्या प्रेरणा व स्वरूप

- ३.१ महानुभाव पंथ : तत्त्वज्ञान, स्वरूप, वेगळेपण, आचारधर्म
- ३.२ पंथीय आद्य गद्य ग्रंथ : लीळाचरित्र, दृष्टांतपाठ, सूत्रपाठ
- ३.३ महानुभाव साहित्याचा परिचय
 - ३.३.१ साती ग्रंथ रचना
 - ३.३.२ महदंबेचे धवळे
- ३.४ महानुभाव पंथियांचे वाङ्मयीन व सामाजिक योगदान

घटक : ४ बहामनी कालखंडातील मराठी वाङ्मय रचना

- ४.१. बहामनी कालखंड : राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक स्थित्यंतरे व त्याचा मराठी साहित्यावर झालेला परिणाम.
- ४.२. संत एकनाथांचे वाङ्मयीन कार्य
- ४.३. सुफी पंथियांचे मराठी साहित्य
- ४.४. दत्त संप्रदाय : प्रेरणा, स्वरूप व वाङ्मयीन कार्य

एकूण तासिका - ६०

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास कालखंड इ. स. १६५० ते १८१८

घटक : १ संत तुकाराम व संत रामदास यांचे वाङ्मयीन कार्य

- १.१ वारकरी संप्रदायाचा कळस : संत तुकाराम महाराज
- १.२ संत तुकाराम महाराजांची अभंगगाथा : आशय व रचना (सामाजिक दृष्टीने)
- १.३ संत तुकारामकालीन इतर संत कवी (स्थूल परिचय)
- १.४ संत रामदासांचे वाङ्मयीन कार्य : दासबोध, मनाचे श्लोक

घटक : २ पंडिती काव्य : प्रेरणा, स्वरूप व वाङ्मयीन योगदान

- २.१. पंडिती काव्याचे वेगळेपण, प्रेरणा व वैशिष्ट्ये
- २.२. प्रमुख पंडिती कवींचे वाङ्मयीन कार्य (स्थूल परिचय)
 - २.२.१. वामन पंडीत
 - २.२.२. रघुनाथ पंडीत
 - २.२.३. मोरोपंत
- २.३. पंडिती काव्याचे वाङ्मयीन योगदान

घटक : ३ बखर वाङ्मय : प्रेरणा, स्वरूप व वाङ्मयीन वेगळेपण

- ३.१. बखर म्हणजे काय? निर्मितीच्या प्रेरणा व स्वरूप
- ३.२. वाङ्मयीन आकृतिबंध व काळानुसार वर्गीकरण
 - ३.२.१. शिवपूर्वकालीन बखर
 - ३.२.२. शिवकालीन बखर
 - ३.२.३. पेशवेकालीन बखर
- ३.३. मराठीतील प्रमुख बखरींचा परिचय
 - ३.३.१. महिकावतीची बखर
 - ३.३.२. पानीपतची बखर
 - ३.३.३. भाऊसाहेबांची बखर

घटक : ४ शाहिरी काव्याचा परिचय

- ४.१. शाहिरी काव्य : स्वरूप, प्रेरणा, निर्मितीची कारणे
- ४.२. शाहिरी काव्याचे प्रकार
 - ४.२.१. पोवाडा : रचनाबंध व वैशिष्ट्ये
 - ४.२.२. लावणी : रचनाबंध व वैशिष्ट्ये
 - ४.२.३. फटका व भेदिक रचना रचनाबंध व वैशिष्ट्ये
- ४.३. प्रमुख शाहिरांच्या काव्याचा परिचय
 - ४.३.१. रामजोशी
 - ४.३.२. होनाजी बाळा
 - ४.३.३. अनंत फंदी
- ४.४. शाहिरी वाङ्मयाचे योगदान

संदर्भ साहित्य:-

- महाराष्ट्र सारस्वत - वि. ल. भावे, शं. गो. तुळपुळे
- मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १,२,३ ल. रा. पांगारकर
- मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १,२,३ संपादक रा. श्री. जोग
- प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - प्रा. ह. श्री. शेणोलीकर
- प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - डॉ. बी. एन. पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.

- महानुभाव गदय - शं. गो. तुळपुळे
- वाङ्मय इतिहासलेखन : संकल्पना व स्वरूप - डॉ. केशव तुपे, य.च.मु.वि.नाशिक.
- नाथसंप्रदाय - म. रा. जोशी
- मराठी वाङ्मयाचा इतिहास : खंड ४,५,६ - म.सा.प.पुणे.
- मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड २ रा - अ.ना. देशपांडे.
- प्रदक्षिणा (भाग १ व २), कॉन्टीनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
- महानुभाव पंथ आणि त्यांचे वाङ्मय - श. गो. तुळपुळे
- वारकरी संप्रदाय आणि संतसाहित्य - डॉ. शिवाजीराव मोहिते
- महानुभवांचे योगदान - श्रीधर आकाशकर
- दत्त संप्रदायाचा इतिहास - रा. चि. ढेरे
- नाथ संप्रदाय आणि ज्ञानेश्वर - डॉ. कृ. ज्ञा. भिंगारकर
- नाथ संप्रदायाचा इतिहास - रा. चि. ढेरे
- सटीप एकनाथी भागवत - गो. ना. दातार
- संत एकनाथ चरित्र - ल. रा. पांगारकर
- एकाच पथावरील दोन पंथ भक्ती आणि सूफी - डॉ. अली मवकील
- पाच भक्ती संप्रदाय - रा. र. गोसावी
- महानुभाव साहित्य शोधसंचार - डॉ. अविनाश आवलगावकर
- साहित्य काही संप्रदाय आणि सिद्धान्त - अ. वा. कुलकर्णी
- भक्ती शोभा - डॉ. विलास खोले
- प्रबोधनकार संत तुकाराम - प्रा. प्रकाश सपकाळे, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- संत तुकाराम गाथा - तुकाराम तात्या पडवळ
- श्री रामदासाचे समग्र ग्रंथ - समर्थ रामदास
- संत तुकाराम चरित्र - ल. रा. पांगारकर
- भिजल्या वहीचे अभंग - बा. ग. परांजपे
- समग्र तुकाराम दर्शन - डॉ. किशोर सानप
- युगप्रवर्तक संत-तुकाराम-रामदास - डॉ. शरयू तायवाडे
- रामदासांचे साहित्यशासन - भा. श्री. परांजपे
- समाजजीवनातील तुकाराम - डॉ. तानाजी पाटील
- भाऊसाहेबांची बखर - स.र.वि.हेरवाडकर
- शिवछत्रपतीचे चरित्र (सभासद बखर) - स.र.वि.हेरवाडकर
- पानिपतचे बखर - स.र.वि.हेरवाडकर
- मराठी वाङ्मयातील संत रामदास - डॉ. व्ही. एन. पाटील
- संत कबीर एक वाङ्मयीन शोध - डॉ. व्ही. एन. पाटील
- महाकावतीची बखर - वि. का. राजवाडे
- शिवछत्रपतीचे चरित्र - दत्ता भगत
- मराठी शाहिरी पोवाडा - विश्वनाथ शिंदे

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव

एम.ए. मराठी भाग - १

जून - २०१७-१८ पासून

समीक्षा आणि संशोधन

अध्ययन अध्यापनाची वैशिष्ट्ये

तासिका - १५

१. साहित्य आणि समीक्षा यांचे महत्त्व जाणून घेणे.
२. वाङ्मयीन मूल्यमापनाची दृष्टी विकसित करणे.
३. समीक्षेविषयी योग्य ते समज निर्माण करणे.
४. समीक्षेविषयी क्षमता वाढविणे.
५. साहित्य निर्मिती, साहित्याचे मूल्यमापन, संकल्पना समजून देणे.
६. साहित्य समीक्षे विषयक जाण, दृष्टीकोन निर्माण करणे.

MAR 112 : समीक्षा (सत्र पहिले)

तासिका - ४५

घटक : १ समीक्षा : संकल्पना आणि स्वरूप

- १.१. समीक्षा : व्याख्या, हेतू, प्रयोजन
- १.२. समीक्षा व्यवहार (प्रक्रिया) : वाचन, आकलन, आस्वादन, परिशिलन (मूल्यमापन)
- १.३. समीक्षा आणि सर्जनशीलता : लेखक-वाचक आणि समीक्षक परस्पर संबंध.
- १.४. समीक्षेची कार्ये : ग्रंथ परिचय, अभिप्राय, परीक्षण, उत्कृष्ट साहित्य निर्मितीला प्रेरणा इ.

घटक : २ समीक्षा आणि इतर शास्त्र परस्परसंबंध

- २.१. समीक्षा आणि समाजशास्त्र
- २.२. समीक्षा आणि मानसशास्त्र
- २.३. समीक्षा आणि इतिहास
- २.४. वाङ्मयीन मूल्य व जीवनमूल्य यांचा परस्पर संबंध

घटक : ३ समीक्षेच्या विविध पद्धती (स्वरूप, वैशिष्ट्ये व उदाहरणे अपेक्षित)

- ३.१. चरित्रात्मक/ऐतिहासिक - समीक्षा पद्धती
- ३.२. समाजशास्त्रीय समीक्षा पद्धती
- ३.३. सौंदर्यशास्त्र समीक्षा पद्धती
- ३.४. मानसशास्त्रीय समीक्षा पद्धती
- ३.५. आस्वादक समीक्षा पद्धती

घटक : ४ मराठीतील समीक्षकांचा परिचय

- ४.१. रा. ग. जाधव
- ४.२. यशवंत मनोहर
- ४.३. भालचंद्र नेमाडे
- ४.४. रंगनाथ पठारे
- ४.५. अक्षयकुमार काळे

एकूण तासिका - ६०

अध्ययन अध्यापनाची वैशिष्टे

तासिका -१५

१. संशोधन विषयक जाण वाढविणे.
२. संशोधन प्रक्रिया समजून देणे.
३. संशोधन लेखन/मांडणी लक्षात आणून देणे.
४. साहित्यात संशोधनाचे महत्त्व

तासिका -४५

घटक : १ संशोधन : व्याख्या व स्वरूप

- १.१. संशोधन संकल्पना : संज्ञा व व्याख्या
- १.२. संशोधनाचा हेतू, प्रेयाजन/ कार्य
- १.३. शोधक्रियेची पथ्ये व संकेत
- १.४. संशोधनाची आवश्यकता किंवा गरज

घटक : २ संशोधनाची व्याप्ती

- २.१. सामाजिक क्षेत्रातील संशोधन
- २.२. भाषा क्षेत्रातील संशोधन
- २.३. साहित्य आणि कला क्षेत्रातील संशोधन
- २.४. संशोधनाची वाङ्मयीन व सामाजिक स्तरावरील उपयुक्तता

घटक : ३ विविध संशोधन पद्धतीचा परिचय

- ३.१. अवगामी (निगमनात्मक) व उद्गामी
- ३.२. ऐतिहासिक संशोधन पद्धती
- ३.३. समाजशास्त्रीय संशोधन पद्धती
- ३.४. विश्लेषणात्मक संशोधन पद्धती
- ३.५. तुलनात्मक संशोधन पद्धती

घटक : ४ संशोधन आराखड्याचे लेखन/प्राफुपाची मांडणी

- ४.१. संशोधन समस्या व समस्येची मांडणी (विषय शीर्षक, विषयाचे महत्त्व, गृहित कृत्ये, व्याप्ती मर्यादा)
- ४.२. संशोधन सामग्री/साधने (प्राथमिक, दुय्यम, लिखित, अंतर्गत, बाह्य, मुलाखत, प्रश्नावली)
- ४.३. संशोधन साधनांची ग्राह्य अग्राह्य चिकित्सा
- ४.४. संशोधन लेखन पद्धती
- ४.५. संदर्भ सूची, निर्देश सूची, सारांश-मांडणी व तंत्र (परिशिष्टे इ.)

※ हस्तलिखित लघु संशोधन प्रकल्प अंतर्गत गुणांसाठी
(१५ ते २० पानांचा हस्तलिखित संशोधन प्रकल्प असावा)

एकूण तासिका -६०

संदर्भ साहित्य:-

- साहित्य सिध्दांत - रेने वेलेक, ऑस्टीन वॉरेन - अनुवाद स.गं.मालशे
- समीक्षेची नवी रूपे - गंगाधर पाटील
- टीकास्वयंवर - भालचंद्र नेमाडे

- साहित्य सर्जन आणि संदर्भ - डॉ. केशव तुपे, कैलास पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद
- साहित्य : निर्मिती आणि समीक्षा - वा.ल.कुलकर्णी
- समिक्षेची क्षितीजे - डॉ. श्यामला मुजुमदार
- साहित्य निर्मिती व समीक्षा - दि. के. बेडेकर
- टीकाविवेक - श्री.के.क्षीरसागर
- मराठी समिक्षेची वाटचाल - गो.म.कुलकर्णी
- सांस्कृतिक परिप्रेक्ष्यातून साहित्य - डॉ. केशव तुपे, कुसुमाग्रज प्रकाशन, नाशिक
- नवसमीक्षा काही विचार प्रवाह - संपादक गो.म.कुलकर्णी
- मराठी साहित्य स्वातंत्र्योत्तर संदर्भ - रा.ग.जाधव
- अनुवादमीमांसा - डॉ. केशव तुपे, साक्षात प्रकाशन, औरंगाबाद
- सौंदर्यानुभव - प्रभाकर पाध्ये
- जास्वंद - माधव आचवल
- पोत - द. ग. गोडसे
- साहित्यरंग - डॉ. जितेंद्र गिरासे, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- समीक्षा पद्धती आणि उपयोजन - संपा. डॉ. वासुदेव वले, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- भाषा व साहित्य : संशोधन (खंड दुसरा) - महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे
- संशोधन : पद्धती, प्रक्रिया, अंतरंग - दु. का. संत, पुणे विद्यार्थी गृह, पुणे. १९८८
- संशोधन प्रक्रिया - डॉ. व्ही.एन. पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- शोध विज्ञानकोश - दु. का. संत, पुणे विद्यार्थी गृह, पुणे
- मराठी विज्ञान साहित्य - डॉ. म. सु. पगारे, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- संशोधनाची क्षितीजे - भा. ल. भोळे, नागपूर.
- मराठी विज्ञान साहित्य - समीक्षा व संशोधन, डॉ. फुला बागूल, अथर्व पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- साहित्य : अध्यापन व प्रकार - श्री. पु. भागवत, पाप्युलर व मौज प्रकाशन. १९८७
- ग्रंथ वर्णन व ग्रंथसूची - रा. के. लेले, जोशी, लोखंडे प्रकाशन, पुणे.
- निर्मितीचे मूल्यांकन - डॉ. अक्षय घोरपडे, मुक्तरंग प्रकाशन, लातूर.
- शोध निबंधाची लेखन पद्धती - स. ग. मालशे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
- आधुनिक साहित्य, स्वरूप आणि समीक्षा - डॉ. म. सु. पगारे, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- अभ्यास आणि संशोधन - रा. भा. पाटणकर, सत्यकथा एप्रिल १९७२
- साहित्य संशोधन आणि समीक्षा - मालशे मिलिंद, समाजप्रबोधन पत्रिका अंक १२६, जाने.-मार्च १९९४

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव

एम.ए. मराठी भाग - १

जून - २०१७-१८ पासून

साहित्यकृतीचा अभ्यास

अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्टे

तासिका -१५

१. स्वातंत्र्यपूर्व काळातील वाङ्मयीन जाणिवांचा अभ्यास.
२. कवी/नाटककार यांच्या कलाकृतीवर पडलेला परिस्थितीजन्य प्रभाव.
३. साहित्यिकाच्या साहित्यकृतीतून सामाजिक, वाङ्मयीन प्रेरणांचा शोध घेणे.
४. साहित्यिकाचे वाङ्मयीन योगदान.
५. साहित्यकृतीतून होणारा जीवनमूल्यांचा परिचय अभ्यासणे.

MAR 113 : सत्र पहिले

तासिका -४५

केशवसुतांची कविता (काव्य) - केशवसुत

घटक १ - स्वातंत्र्यपूर्व मराठी कविता

घटक २ - केशवसुतांच्या काव्यातील सामाजिक जाणिवा

घटक ३ - केशवसुतांच्या कवितेतली वैविध्यता व योगदान

घटक ४ - केशवसुत - मराठी कवितेचे जनक

कुलवधू (नाटक) - मो. ग. रांगणेकर

घटक १ - मराठी नाट्य सृष्टीची वाटचाल (स्वातंत्र्यपूर्व)

घटक २ - कुलवधूचे कथानक व सामाजिक स्थिती

घटक ३ - कुलवधू नाटकाची भाषाशैली, व्यक्तिचित्रणे, नाट्यमूल्य

घटक ४ - मो.ग. रांगणेकरांचे नाट्य योगदान

एकूण तासिका -६०

ब - बळीचा (कादंबरी) - राजन गवस

- मराठी कादंबरीची वाटचाल
- ब-बळीचा कादंबरीचे कथानक
- शेती, शेतकरी, ग्रामसंस्कृती याचे चित्रण
- कादंबरीची भाषाशैली, पात्रे, स्वभावचित्रण इत्यादी
- ब-बळीचा मधील मूल्यसंघर्ष

इडा पीडा टळो (कथा) - आसाराम लोमटे

- स्वातंत्र्योत्तर काळातील मराठी कथा
- इडा पीडा टळो मधील विविध कथा
- इडा पीडा टळो मधील भाषाशैली, व्यक्तिचित्रणे, संघर्ष
- इडा पीडा टळो मधील मूल्यसंघर्ष

संदर्भसाहित्य

- कुलवधू - मो. ग. रांगणेकर
- ब-बळीचा, राजन गवस, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- इडा पीडा टळो, आसाराम लोमटे, शब्द प्रकाशन, मुंबई
- मराठी कादंबरी : अस्वाद यात्रा, विजया राजाध्यक्ष, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- ब - बळीचा विषयी - संपा.शरयू असोलकर, दर्या प्रकाशन, पुणे.
- मराठी संज्ञाप्रवाही कादंबरी, उगले अनिल, स्वरूप प्रकाशन,
- मराठी कादंबरी : समीक्षा, पाटील टी.आर., डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे
- मराठी कादंबरी तत्व आणि सिध्दांत, गोमटेश्वर पाटील, दर्या प्रकाशन, पुणे
- मराठी कादंबरीचे प्रारंभिक वळण, रोहिणी तुकदेव, डायमंड पब्लिकेशन्स, पुणे
- मराठी कादंबरीतील शोकांतिका, नागरकर स., स्नेहवर्धन प्रकाशन
- कादंबरी आकृतिबंध आणि भारत सासणे, डोंगडे र., दिलीपराज प्रकाशन, पुणे
- कादंबरी संवाद, टपरे पंडित, पद्मगंधा प्रकाशन
- कादंबरी स्वरूप व समिक्षा, कुलकर्णी द., पद्मगंधा प्रकाशन
- मराठी ग्रामीण कादंबरी, तोकल ग. ल., स्नेहवर्धन
- मराठी ग्रामीण कादंबरी, रविंद्र ठाकूर, स्नेहवर्धन
- मराठी दलित कादंबरील स्त्री-चित्रण, लांजेवार ज्योती, सुगावा प्रकाशन
- अस्तित्ववाद आणि मराठी कादंबरी, इनामदार र., राजहंस प्रकाशन
- कादंबरी आणि लोकशाही, पाथरे र., लोकवाडमयगृह
- कादंबरीचा आशयवेध, सावदेकर अ., विजय प्रकाशन
- गेल्या अर्धशतकातील मराठी कादंबरी, कोल्हे विलास सारंग, लोकवाडमयगृह
- स्वातंत्र्योत्तर मराठी कादंबरीची वाटचाल, शंकर विभुते, स्वरूप प्रकाशन
- मराठी कादंबरी उगम व विकास, बापट, गोडबोले, व्हिनस प्रकाशन, पुणे

- केशवसुत : काव्य व कला - संपा. वि.स. खांडेकर, व्हिनस प्रकाशन, पुणे
- केशवसुतांची कविता - भ.श्री. पंडित, व्हिनस प्रकाशन, पुणे.
- आधुनिक मराठी कविता - रा. श्री. जोग
- मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन - निशिकांत ठकार
- मराठी कविता १९४५ ते १९६५ - रा. श्री. जोग
- काही कवी : जाणिवा आणि शैली - डॉ. सुधीर रसाळ
- आधुनिक मराठी कविता - भ. श्री. पंडित
- मराठी कथा : उद्गम आणि विकास - डॉ. इंदूमती शेवडे
- कवितेपासून कवितेकडे, राजाध्यक्ष व्ही., विजय प्रकाशन, नागपूर
- काव्यप्रतीती, डहाके वसंत आबाजी, विजय प्रकाशन, नागपूर
- काव्यसुधा, शिरीष पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- मराठी कविता - परंपरा आणि दर्शन, शोभणा र., विजय प्रकाशन, नागपूर
- अर्वाचीन मराठी काव्यमीमांसा, काळे अक्षयकुमार, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
- प्रज्ञेची मुळाक्षरे - अक्षय घोरपडे, साक्षात प्रकाशन, औरंगाबाद.
- मराठी काव्याचे मानदंड खंड १ व २, गाडगीळ एस.आर., पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
- मराठी ग्रामीण कथा : स्वरूप व विकास - डॉ. वासुदेव मुलाटे
- मराठी कथा - म. ना. अदवंत
- धार आणि काठ - नरहर कुरुंदकर
- मराठी नाटक - स्वातंत्र्य काल - वि. भा. देशपांडे
- आधुनिक मराठी कविता : एक दृष्टिक्षेप - नागनाथ कोत्तापल्ले
- मराठीचा नाट्यसंसार - वि. स. खांडेकर
- नाटक एक चिंतन - वसंत कानेटकर, नीलकंठ प्रकाशन, पुणे
- वाङ्मय प्रकार नाटक - भावे, दाते, अजब पुस्तकालय, कोल्हापूर.
- नाटक : वाङ्मय प्रकार -संपा. दत्ता भगत, य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक.
- मराठी सामाजिक नाटक आणि स्त्री समस्या - डॉ. कल्पना परांजपे
- आधुनिक नाट्यविचार - अनंत देशमुख
- मराठी रंगभूमीचा इतिहास - श्री. ना. बनहट्टी
- सामाजिक नाटक : स्वरूप विचार - डॉ. प्रकाश मेदककर
- मराठी नाटकातील संवाद : बदलते रंगरूप - डॉ. सुनीता सहस्त्रबुद्धे

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव

एम.ए. मराठी भाग - १

जून - २०१७-१८ पासून

स्त्रीवादी साहित्य

अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्टे

तासिका -१५

१. मराठी साहित्यातील नव प्रवाहांचा परिचय करून देणे.
२. स्त्रीवाद या वाङ्मयीन प्रवाहाच्या प्रेरणा व प्रवृत्ती यांचा अभ्यास करणे.
३. स्त्रीवादी वाङ्मयीन प्रवाहाचे वेगळेपण लक्षात आणून देणे.
४. मराठीतील स्त्रीवादी साहित्य कलाकृतींचा अभ्यास करणे व स्त्रीवादी जाणीवांचे स्वरूप परिचित करून देणे.

MAR 114 A : सत्र पहिले

तासिका -४५

स्त्रीवादी साहित्य

घटक १ : स्त्रीवादाची प्रेरणा - स्वरूप व संकल्पना.

घटक २ : पाश्चात्य स्त्रीवादी साहित्याचा स्थूल परिचय.

घटक ३ : मराठी साहित्यातील स्त्रीवादी जाणीवा.

घटक ४ : स्त्रीवादी दृष्टिकोनातून पुढील साहित्यकृतींचा अभ्यास (काव्य व आत्मचरित्र वाङ्मय प्रकार)

कविता संग्रह : १. सीझर कर म्हनते माती - कल्पना दुधाळ

आत्मकथन : १. स्मृतीचित्रे - लक्ष्मीबाई टिळक

एकूण तासिका -६०

MAR 124 A : सत्र दुसरे

स्त्रीवादी साहित्य

एकूण तासिका -६०

घटक १ - स्त्रीवाद आणि स्त्री मुक्तीची आंदोलने (जागतिक आणि भारतीय)

घटक २ - महाराष्ट्रातील स्त्रीवादी चळवळ

घटक ३ - मराठीतील स्त्रीवादी साहित्य प्रवाह

घटक ४ - स्त्रीवादी दृष्टिकोनातून पुढील साहित्यकृतींचा अभ्यास (नाटक व कथा वाङ्मय प्रकार)

नाटक : ठष्ट - संजय पवार

कथासंग्रह : ज्याचा त्याचा प्रश्न - प्रिया तेंडूलकर

संदर्भसाहित्य

- माती म्हनते सीझर कर - कल्पना दुधाळ
- स्मृतीचित्रे - लक्ष्मीबाई टिळक
- ठष्ट - संजय पवार
- ज्याचा त्याचा प्रश्न - प्रिया तेंडूलकर
- स्त्रीसुक्त - अश्विनी धोंगडे
- कुसुम मनोहर लेले - अशोक समेळ, मॅजेस्टीक प्रकाशन
- सांगत्ये ऐका - हंसा वाडकर
- वेणा - नीरजा, मैत्रेय प्रकाशन, मुंबई
- समिधा - साधना आमटे, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई
- आई रिटायर होते - अशोक पाटोळे

- निरर्थकाचे पक्षी - नीरजा, पॉप्युलर मुंबई
- माणूसपणाचे भिंग बदलल्यावर - मलिका अमर शेख, लोकवाड्मय, मुंबई
- अशी वेळ - सानिया, मौज प्रकाशन, मुंबई
- मिहीर - पद्मा गोळे
- जावे तिच्या वंशा - प्रिया तेंडूलकर
- माझा खेळ मांडू दे - सई परांजपे
- नाच गं घुमा - माधवी देसाई
- स्त्री-पुरुष तुलना - विलास खोले
- स्त्रीयांची शतपत्रे - डॉ. स्वाती कर्वे
- शोध स्त्री प्रतिमेचा - डॉ. आशुतोष पाटील, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव
- स्त्री विकासाच्या पाऊलखुणा - डॉ. स्वाती कर्वे
- स्त्री विकासाचे नवे क्षितीज - डॉ. स्वाती कर्वे
- स्त्री प्रश्नाची वाटचाल परिवर्तनाच्या दिशेने - डॉ. विद्युत भागवत
- मराठी नाटककारांची नाटके - डॉ. मधुरा कोरात्रे
- स्त्री समस्या आणि आजचे नाटक - डॉ. मधुरा कोरात्रे
- स्त्रीवादी संकल्पना व उपयोजन-संपा. डॉ. मंगला वरखेडे, का. स. वाणी, धुळे
- स्त्रीवादी साहित्याचा इतिहास - प्रा. सोनल भामरे, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- स्त्रियांचे साहित्य : संदर्भ आणि चिकित्सा - संपा.आशुतोष पाटील, शब्दालय प्रकाशन
- भारतीय स्त्री जीवन - गीता साने
- ज्योतिबा फुले आणि स्त्री मुक्तीचा विचार - डॉ.गेल ऑम्बेट, लोकवाड्मय गृह १९९०
- स्त्रीवादी समीक्षा, स्वरूप आणि उपयोजन - डॉ.अश्विनी धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन पुणे १९९३
- स्त्री-पुरुष तुलना - संपा.डॉ.स.गं.मालशे, मुंबई मराठी ग्रंथ संग्रहालय
- बायकडा - श्री. के. क्षीरसागर
- स्त्री अभ्यासाच्या दिशा - डॉ. सुनंदा अहिरे, प्रा. उषा साळूंखे
- हिंदू संस्कृती आणि स्त्री - आ.ह.साळूंके
- स्त्री प्रश्नांची चर्चा १९ वे शतक - प्रतिभा रानडे
- भारतीय स्त्री जीवन - लीला पाटील
- स्त्रीवाद स्वरूप आणि समीक्षा - डॉ.अश्विनी धोंगडे
- श्रीवाणी - स्त्री साहित्य विशेषांक - सप्टें.ऑक्टो.१९९३, का.स.वाणी प्रगत अध्ययन केंद्र धुळे
- स्त्रीवादी कादंबऱ्या - शंकर सारडा, पुष्प प्रकाशन
- आशा बगे : एक दर्शन, डॉ.आशा सावदेकर, लोकसत्ता २४/१२/२००६
- मुलाखत आशा बगे यांची, उषा तांबे, साहित्य दिवाळी २००६.
- साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेत्या आशा बगे, रुपाली शिंदे, साप्ताहिक सकाळ ६/१/२००७.

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ जळगाव

एम.ए. मराठी भाग - १

जून - २०१७-१८ पासून

OR

वैचारिक साहित्य

MAR 114 (B)

अध्ययन-अध्यापनाची उद्दिष्टे

तासिका - १५

१. मराठी साहित्यातील वैचारिक साहित्याची ओळख करून देणे.
२. आधुनिक काळातील प्रबोधनवादी चळवळी व परिवर्तन यांच्या जाणीवांचा परिचय करून देणे.
३. प्रबोधनवादी चळवळीतील कार्यकर्त्यांच्या वैचारिक कर्तृत्वाचा आढावा घेणे.
४. प्रमुख लेखकांच्या वैचारिक साहित्यातील जाणीवांपासून प्रेरणा घेणे.

सत्र पहिले

तासिका - ४५

घटक १ : वैचारिक साहित्य : संकल्पना, स्वरूप व प्रेरणा

- १.१ वैचारिक साहित्य म्हणजे काय ?
- १.२ वैचारिक साहित्य लेखनाच्या प्रेरणा
- १.३ वैचारिक साहित्याचे गुण विशेष
- १.४ समकालीन समाज आणि वैचारिक साहित्य : सहसंबंध

घटक २ : वैचारिक साहित्य : प्रबोधन आणि परिवर्तन

- २.१. प्रबोधन म्हणजे काय ? प्रबोधनाच्या प्रेरणा
- २.२. प्रबोधन व परिवर्तन यांच्यातील सहसंबंध
- २.३. आंग्लकालीन प्रबोधनवादी चळवळ व वैचारिक लेखनाचा प्रारंभ
 - २.३.१. लोकहितवादी
 - २.३.२. सत्यशोधक समाज
 - २.३.३. ब्राम्होसमाज
 - २.३.४. ब्राम्हण-ब्राम्हणेत्तर चळवळ
 - २.३.५. नियतकालीकांतील वैचारिक लेखन

घटक ३ : वैचारिक साहित्यकृतीचा अभ्यास

- ३.१. शेतकऱ्याचा आसूड - महात्मा ज्योतीराव फुले

एकूण तासिका - ६०

वैचारिक साहित्य

घटक १ - आधुनिक काळातील प्रबोधन - परिवर्तनवादी चळवळीतील विचारवंतांचे कार्य

- १.१. महात्मा जोतीराव फुले
- १.२. राजर्षी शाहू महाराज
- १.३. गोपाळ गणेश आगरकर
- १.४. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- १.५. संत गाडगेबाबा

घटक २ - वैचारिक साहित्य - आशय आणि अभिव्यक्ती

- २.१. मानवी जीवनमूल्य दर्शन
- २.२. समाजातील अनिष्ट रूढी, चालीरिती, अंधश्रद्धा व त्यांचे परिणाम
- २.३. स्वातंत्र्य-समता-बंधुता ही त्रीसूत्री व सामाजिक फलश्रुती
- २.४. वैचारिक लेखनाची अभिव्यक्ती व भाषाशैली

घटक ३ - वैचारिक साहित्यकृतींचा अभ्यास

- ३.१. स्त्री-पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे

संदर्भसाहित्य

- स्त्री-पुरुष तुलना - ताराबाई शिंदे.
- नव्या युगाची स्पंदने - गं. बा. सरदार
- भूमिका - यशवंतराव चव्हाण, रोहन प्रकाशन, विशेष जनआवृत्ती, शनिवारपेठ पुणे.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे निवडक लेख - डॉ. गंगाधर पानतावणे, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे
- नवयान - विषमताअंताचा लढा - मिलिंद किर्ती, लोकवाड्मय
- महात्मा फुले समग्र वाड्मय
- समाजविमर्ष - भा. ल. भोळे,
- म. ज्योतिराव फुले चरित्र - धनंजय कीर
- म. ज्योतिबा फुले आणि स्त्री मुक्तीचा विचार - डॉ. गेल ऑम्ब्रेट, लोकवाड्मय
- म. फुले यांचे शैक्षणिक कार्य - तानाजी ठोंबरे,
- म. फुले आणि शेतकरी चळवळ - अशोक चौसाळकर
- म. फुले आणि धर्म - आ. ह. साळुंखे, लोकवाड्मय
- आधुनिक महाराष्ट्राचे शिल्पकार - संपा. बाळ सामंत
- ज्योतिरावांची समता संकल्पना - भा. ल. भोळे
- महात्मा फुले आणि सांस्कृतिक संघर्ष - भारत पाटणकर
- जात, वर्ग व परिवर्तनाचा लढा - संपा. विलास रणमुभे
- डॉ. आंबेडकर चिंतन - केशव मेश्राम
- समकालीन स्त्रीलेखिका : गौरी देशपांडे आणि प्रिया तेंडूलकर - प्रा.सोनल भामरे, प्रशांत पब्लिकेशन्स, जळगाव.
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या सामाजिक व राजकीय चळवळी - कृष्णा मेंनसे
- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे निवडक भाषणे - संपा. विजय सुरवाडे
- आंबेडकरी चळवळीचे अंतरंग - अर्जुन डांगळे

- दलित विद्रोह - अर्जुन डांगळे
- राजर्षी शाहू वसा आणि वारसा - गोविंद पानसरे
- महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांचे १०१ मौलिक विचार - संकलन भा. ल. भोळे
- भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे १०१ मौलिक विचार - संकलन अविनाश सहस्त्रबुद्धे
- म. ज्योतिबा फुले यांचे १०१ मौलिक विचार - संकलन नागनाथ कोथापळे
- राजर्षी शाहू यांचे १०१ मौलिक विचार - संकलन द. ता. भोसले
- आगरकर विचार - भा. ल. भोळे, अशोक चौसाळकर, तानाजी ठोंबरे, लोकवाड्मय
- आगरकरांचे धर्मचिंतन - भा. ल. भोळे, लोकवाड्मय
- आगरकरांचे सांस्कृतिक साहित्यविषयक विचार - तानाजी ठोंबरे, लोकवाड्मय

नोकरी, रोजगार व व्यवसायाच्या संधी

१. एम.ए. मराठीच्या अभ्यासक्रमात विद्यार्थ्यांना स्पर्धात्मक परीक्षा (MPSC, UPSC)साठी उपयुक्त अभ्यासक्रम.
२. नेट, सेट परीक्षेचा अभ्यासक्रम डोळ्यासमोर ठेवून तयार केलेला अभ्यासक्रम विद्यार्थ्यांना उपयुक्त आहे.
३. प्रकाशन व्यवसाय, मालिका निर्मिती यात चांगली संधी आहे. लेखन कौशल्याला वाव आहे.
४. पुरातत्त्व विभाग, प्राचीन शिलालेख व इतर उपयुक्त ऐतिहासिक माहितीसाठी अभ्यासक्रम उपयुक्त आहे. केंद्र व राज्य सरकारच्या शासकीय विभागात नोकरीची संधी आहे.
५. निकोप विचारसरणीचा विद्यार्थी घडविण्यासाठी समीक्षात्मक व संशोधनात्मक घटकांवरील अभ्यासक्रम उपयुक्त आहे. त्यातून समिक्षेची आवड असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना साहित्य अकादमीच्या प्रोत्साहन योजनेत मोठी संधी आहे.
६. वैचारिक साहित्यातून विद्यार्थ्यांना वृत्तपत्रीय विभागात वैचारिक लेखन करण्याची व अर्थाजनाची संधी आहे. त्याचप्रमाणे मिडियामध्ये रोजगाराची चांगली संधी आहे.
७. डी.एड., बी.एड.च्या अभ्यासक्रमांना व त्यांच्या पात्रता परीक्षेला उपयुक्त ठरणारे अभ्यासक्रम घटक शिक्षण क्षेत्रातील रोजगारनिर्मितीसाठी पूरक आहेत.
८. समाजातील सर्व घटकांचा विचार करून व्यवसायाभिमुख व रोजगाराची प्रेरणा देणारा मराठीचा हा अभ्यासक्रम आहे.

| एम.ए. मराठी प्रथम वर्ष | |
|--|---|
| २०१७ | २०१३ |
| <p>पेपर क्र. १</p> <p>मराठी वाङ्मयाचा इतिहास MAR-111 : मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६५०) MAR-121 : मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६५० ते १८१८)</p> | <p>पेपर क्र. १</p> <p>मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१८१८) MAR-111 : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते इ.स.१६५०) MAR-121 : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स.१६५० ते इ.स.१८१८)</p> |
| <p>पेपर क्र. २</p> <p>समीक्षा व संशोधन MAR-112 : समीक्षा MAR-122 : संशोधन</p> | <p>पेपर क्र. २</p> <p>समीक्षा व संशोधन MAR-112 : समीक्षा MAR-122 : संशोधन</p> |
| <p>पेपर क्र. ३</p> <p>साहित्यकृतीचा अभ्यास MAR-113: केशवसुतांची कविता (काव्य) कुलवधू (नाटक) – मो.ग.रंगणेकर MAR-123: ब-बलीचा (कादंबरी) – राजन गवस इडा पीडा टळो(कथा) – आसाराम लोमटे</p> | <p>पेपर क्र. ३</p> <p>लेखकाचा अभ्यास (अण्णाभाऊ साठे) MAR-113 : अण्णाभाऊ साठेंच्या कथा व कादंबऱ्या MAR-123 : अण्णाभाऊ साठे – नाटक, लोकनाट्ये व प्रवास वर्णन</p> |
| <p>पेपर क्र. ४</p> <p>पर्यायी अभ्यासक्रम (कोणताही एक) MAR-114 A & MAR-124 A : स्त्रीवादी साहित्य किंवा MAR-114 B & 124 B : वैचारिक साहित्य</p> | <p>पेपर क्र. ४</p> <p>पर्यायी अभ्यासक्रम (कोणताही एक) MAR-114 A & MAR-124 A : स्त्रीवादी साहित्य किंवा MAR-114 B & 124 B : वैचारिक साहित्य</p> |